

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se upravnštvo ne ostra.

EDINOST

Oglaš in oznanila se račune po 8 nov. vsrčica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinost je m-č.

Slovenski napisi.

Der Nachtwächter von Leitomischl! Mož ta gotovo ne stoji na visokem klinu lestvice človeškega dostojanstva. Borna službica in še bornejša plačica mu je usojena. Posel — dasi povsem častivreden — mu ni po tem, da bi mogel občutno posesti v javnega življenja homatije. Nočni stražar je torej vsakakor skromen mož. Včasih zajde morda res v konflikt s kakim ponočnjakom, ali njega slavni čini težko da bi bili zabilježeni v svetovnej zgodovini.

In vendar je tudi tega poštenjaka po narodnostnih bojih razburkanega javnega življenja valovje potisnilo na površje: tudi njemu je bila usojena posebna uloga v teh bojih.

V vsej dobi ustavnega našega življenja bije se v deželi Češke hud boj mej nemškimi in slovanskim elementom. V lepej deželi tej stojita si sovražno nasproti dva elementa, z ozirom na stopinjo kulture, na katerej stojita, drug drugemu povsem enakorodna. Z ozirom na ta fakt je pač naravno, da je boj ta trd, vstrajen boj, kajti orožje je na obeh straneh jednako, izborna, oestro. Na kapitulacijo ne misli seveda ni jeden ni drugi del; na tej in na onej strani se nadejajo, da do njih obrne zmaga jasno svoje lice.

Kedaj da poneha ta boj? Leta in dneva seveda ne vemo — in ga tudi nihče drugi ne vé —, ali to vemo, da bo de ponehal še le v onem trenutku, ko bodeta obe bojujoči stranki svetej pravici v vsej ponižnosti poklonili dolžni tribut; v onem trenutku, ko so umaknejo dozdevne pravice onim zakonom, katere je napisala sama božja roka — ta pravična čuvarica vseh narodnosti in ljudstev — v srca človeška: zakonom enakoveljavnosti in jednopravnosti vseh zemskih bitij pred Bogom in pred ljudmi.

Zgodovina narodnostnega boja po Češkem je velezaminiva. Odmev tega boja čuli smo leto za letom tudi v državnem

zboru našem. V analih tega parlamenta čitamo o burnih debatah, katerim je bil predmet česko-nemško vprašanje. Z obeh strani pošiljali so v boj najodličnejše svoje govornike: Meč sijajne Riegro ve zgovornosti križal se je čestokrat z mečem mojsterske retorike bistroumnega Herbstsa. Boj ta bil je — in je še — svet boj: boj za najdražji zaklad, boj za sveto načelo — načelo narodnosti; v tem boju ne gre samó za obstoj narodnosti, ampak za pogoje vspešnemu razvitku in vsestranskemu napredku naroda. Uvažujoč ta moment moramo pač nekim svetim spoštovanjem gledati na prvoboritelje lastnega rodu. In trenutki, v katerih se bije boj za svetinje človeštva, so vzvišeni trenutki, katerih ne bi smela onečestati nijedna trivijalna, ali — kakor bi rekli — vsakdanja, ničeva beseda ali misel.

In vendar imamo v teh bojih konstatovati epizod, odnosno izrekov ali vzklicev, ki so v ostrem nasprotstvo z resnostjo situacije in važnostjo predmeta, o katerem se obravnava.

Der Nachtwächter von Leitomischl! Premnogokrat smo čuli ta vzklic iz ust nemških prvakov, kateremu vzklicu je bil namen bagatelizovati in ironizovati bolesterne vzklice narodnosti Češke po ravnopravnosti — po pravici. Smešiti so hoteli bratski nam narod, češ: Glejte, kako malenkostni ste; v kake lapalije tratite dragoceni čas! Ne bi-li bilo bolje, da obračate skrb svojo materijalnim koristim ljudstva.

Počasi, gospóda. Tu je treba razsodnosti. Ako se velik, kulturen narod, katerega ekzistencija in narodna bodočnost sti zagotovljeni; kateremu se ni vsak trenutek bati, da ga zaloti ptujerodna, sovražna pest, hoteča mu izpodrozati življenja žile, in katerega pravici do obstanka nikdo ne oporeka, ampak jo ves svet pripoznava: ako tak narod zabrede v malenkostni, ako tak narod, tako rekoč, sam sebe bagatelizuje, je pač žalostno in smešno. Drugače

ne kam, ne kako. Vkaže mi nekoliko mirneje, naj grem za njim. Greva po nekkih mostovžih, dokler še prideva do stranskih vrat. Tam se vstaviva. Moj vodnik potrka na vrata, stopi notri, postavi se kakor sveča kviško, vzdigne roko, jo dene ravno tako, kakor prej oni na dvorišču, k senu ter hiti vse v enej sapi dopovedati, seveda vse v nemščini. Jaz sem kar zijal, pogledoval zdaj onega gospóda, h kateremu sva prišla, zdaj zopet svojega vodnika. Prav leno se ozre zdaj oni gospod na me ter me tako pisano ogleduje kakor božjega odrešenika oni Jud, ki je naslikan na X. štacijonu in ki podaja gobo z žolčem namoženno. (Naš Drejc je to ob nedeljah najrajše opaževal.) Ne vem, kaj mu ni vgajalo na meni, z glavo je vedno migal, kakor bi ga prišel daru prosit. Odpravi naju kmalu in moj vodnik vzdigne zopet desnico ter „salutira“ — kakor sem potem zvedel, da se to pravi — in odideva. To so pa res čudni ljudje! Eden ti ne govori, drugi nekaj po naše lomi, tretji ti pa tako hitro govori, da ga živ krst ne more razumeti. Nazadnje pa še, če kdo katerega ošteva in zmerja, zija ozmerjani vanj in poslušaj, kakor poslušajo pri nas ženske oklice.

je pri malih, preziranih, z vsih strani zaničevanih narod h.

Narodu češkemu se kaj rado očita, da je drzen, prepotenten in prepiraželen, ker se ob vsakej priliki in pri vsakej malenkosti postavi po robu. Prepiraželen! Ne, to ni res! Da pa ljubosumno brani vsako malenkost, je povsem naravno z ozirom na njega kritični položaj. Življenje narodov ima neko sličnost se življenjem pojedinca. Mislimo si človeka, kateremu v resnici preti — ali vsaj si sam to domišlja — kaka nevarnost. Kako ti vzkipi za vsako malenkost, kako ga vsaka malenkost prestraši in pretrese, kako nervozen in osoren je včasih! Je-li pa ta mož že radi tega zloben ali prepiraželen človek! Gotovo ne: morda je najblažji človek pod solncem. Taka je tudi z malimi za obstanek svoj borečimi se národi. Tiste poslednji se čestokrat vznemirjajo radi malenkosti, katere smeje drugi, glede na narodni obstoj brezskrbno živeči narodi suvereno brezbriznostjo prezirati. Mali narodi, od vseh strani obsovražljeni, slutijo neprestano nevarnost, pretečo njih življenju; zato pa se skrbno izogibljejo tudi malenkostim, ob katerih bi se mogli izpodtakniti in ljubosumno branijo vsako malenkost, ki bi utegnila pripomoči do osiguranja njih življenja.

V takem položaju so bili Čehi in so deloma še. Zato pa ni čuda, da se zanimajo tudi za sicer malenkostno vprašanje, kdo da je nočni stražar v Litomišlu. Nemci in sploh ves svet bi moral uvaževati ta moment, ne pa smešiti povsem naravne skrbi, ki meri na to, da si ohranim svoj lastni jaz. S tem, da Nemci tako delajo, nikakor ne kažejo posebne noblese. Osebito velikim kulturnim narodom moralo bi nasproti malim narodom veljati načelo: noblesse oblige. Ako tega ne store, je sramota le njim, ne nam. Je-li to morda posebno imenitno, ako močnejši ob tla tišči šibkejšega?

V enakem, ali morda še opasnejšem

Viveva se po necih mostovžih, da sem bil v zadregi, kako se vrneva. Prideva do velicnih železom okovanih vrat; odpre jih a tako velikim ključem, kakor ga imajo pri cerkvi sv. Urbana, kajti trdó, da ta ključ je eden največjih pri nas. Stopiva v veliko sobo, ki je bila popolnoma skednju podobna.

Tu sem strmel. Še nikdar nesem videl toliko hlače in „sukenj“ kakor tu! Čevljev je bilo toliko, da jih niti na semnji na Slapu, na sv. Matije dan, ko pridejo vendar vsi Rovtarji in Tolminci tja, ni bilo toliko. Torb, pasov in druge navlake, katerej niti imena ne vem, ležalo je tam kar velika skladaonica!

Ogledujem vso to ropotijo. Vodnik moj vrže mi neke hlače ter mi veli naj se preoblečem. Opozorim ga, ali ne bi se morda vdobil kak zajec (hlapec za čevlje), da bi mi pomagal rešiti nogo težkih čevljev. Strašno grdih psovk kopica vsula se je na-me. Sezuvam se in res se mi posreči brez zajca — toda z veliko težavo — spraviti čevlje raz nogo. Hlače, iz kojih bi se napravile lahko dvoje, bile bi še tako za po drva; zaplat bilo je toliko na njih, da se ni poznalo, kakovo sukno bilo je prvotno, li modro ali kako! Šivi bili

položaju, kakor Čehi, smo tudi mi Slovenci. Tudi nam preti pogin, in celo od treh strani. Zato pa moramo primerno ceniti in braniti tudi navidezne malenkosti, koje nam bi znale služiti v prid, bodisi materijalno ali moralno. In uprav slovenskega lista dolžnost je, da vestno opozarja rojake svoje na vsako stvar, bila-li očevidno velike važnosti ali navidezno manjše važnosti. Te svojo dolžnost vršiti nam je tudi danes.

Čestokrat in mnogo se je že pisalo o slovenskih napisih po mestih mešane narodnosti. V privatnih pogovorih čuli smo pogosto od strani naših trgovcev in obrtnikov na primerno vprašanje čuden odgovor: „Kaj slovenski napis! To je neumnost; glavna stvar je, da sem v srcu narodnjak in da podpiram slovenska društva in narodne zavode. Napis tak, ali tak, je pač vse jedno!“

Kako se vendar motijo ti dobri ljudje, meneči, da so napisi gola formalnost, brez aktualne važnosti. Javni napisi so velike važnosti v moralnem in političnem pogledu, kar podeljujejo z načaj vsakega mestu. Svet sodi rad po zvananjosti in po zvananjosti sodi tudi o narodnej in političkej kakovosti dotičnega mesta. K nam došli tujec je na prvi pogled uverjen, da je Trst povsem italijansko mesto. Prvi vtis je tak in tudi ne more drugačen biti. In zapustivši Trst po dva, tridnevem bivanju nese seboj trdno vero, da je ta čisto italijansko mesto. Tako je nastala fikcija o italijanskem značaju našega mesta. Fikcija ta je ukoreninjena tudi v vladnih krogih in vpliva na odredbe teh poslednjih. Ni nam treba pojašnjevati, kolike škode da nam v narodnem pogledu provzročia nesrečna ta fikcija. Ali uvaževati nam je tudi materijalno stran. Vedno kričimo in rotimo naše ljudi, da se držo gesla: Svoji k svojim! Nikdo pa ne misli na to, kako bi se najlože uveljavilo to geslo. Trst je že precej veliko

so taki, da bi jih niti stara Fabijanka, ki je vendar vsem hlapcem krpala obleko, ne prijela v roke, tudi če bi jej ne vem kaj obljubil in Bog zna kacega duhana prinesel. Ker je žena pred nekaj časom na žalost vseh hlapcev umrla, zato lahko povem, da jej je bilo nosljanje najljubše delo. Da bi še živela, bi tega ne smel storiti, kajti jezo njeno nakopal bi si na glavo.

V hlačah sem toraj bil. Poskusimo sedaj čevlje! Premetavam, iščem, primerjam, nobeden ni hotel vgajati moje kurjeočesnej nogi. Ta je bil premajhen, drugi zopet tako velik, da bi lahko otep slame vanj stlačil; ta me je tiščal v roži, oni zopet na prstih.

Po dolgem zbiranju in prebiranju posreči se mi vendar najti par, ki je bil vsaj nekoliko podoben mojim. Bili so pa res pošteni, trdni čevlji kakor zvonec. Mrzel pot oblival me je, ko sem silil nogo vanj. Noge so mi vsled dolgega pota otekale in na nikakoršen način ni hotela peta zgubiti se v čevlji. Dasi se je kričalo nad menoj, naj se brž obujem, peta bila je vendar toli svojeglavna in trmasta, da ni hotela zlesti na odločeno mesto.

Vprem se nazadnje ob zid in prav

PODLISTEK.

Iz vojaškega življenja.

(Dalje.)

Tega čakanja sem se že naveličal. Kar prilomasti iz kasarne srednje velik človek. Pod vratom imel je zvezd šest, v telovniku pa „priftošel“, tacega kakor ga imajo Rogov oče, kadar gre do voli kupovat. Jezno jih pogledavši, jel je nad njimi tako vpiti kakor bi ga na meh drl. Naposled spodi jih vse od korita. Obrnivši se popraša i mene, kaj čakam, morda li „ajnrukam“? To je gotovo prav po vojaško, mislim si. Povem mu, da sem iz Manč doma, da so me za Drejca krstili in da pri nas pri Celjkovih pravijo. Povem mu tudi, da sem prišel k vojakom ter da ne vem, kje in pri komu naj se zglasim! Naenkrat vzame tisti „priftošel“ iz telovnika ter me popiše. Hitro se mi zasveti v možganih, da ta bo eden „vikših“, kakor mi je trdil Juri Pangerčev, da kdor ima več zvezd, tudi več vkaže. Ko me vsega popiše, me še ozmerja, zakaj da nesem prej prišel ter mi grozi z „arestom“. „No Bog lonaj!“ dejal sem, tukaj čakam že kako dobro uro in prav nič nesem vedel

mesto in pripravo naše ljudstvo ne more duhati, kje prodaje svojo robo našinec, domačin. Za uveljavo gesla „Svoji k svojim“ so po mestih jedini pripomoček vnanji, vidni znaki — slovenski napis. Ako se Čehom vidi važna oseba kakega nočnega stražarja, koliko važnejša je za nas zadeva slovenskih napisov. In ako bi tudi zadeva ta res bila sekundarne važnosti, vendar bi je ne smeli zanemarjati z ozirom na opasni naš položaj in iz vzrokov, gori navedenih. Ob tej zadevi bi lahko danes marsikaj očitali o danej in neizpolnjeni obljubi, ali ne storimo tega, ker se nam zdi umestnejše, da še enkrat opominjamo mnogoštevilne naše trgovce in obrtnike:

Na dan se slovenskimi napisil!
—t—

Politični pregled.

Notranje dežele.

„Wiener Zeitung“ objavila je cesarsko ročno pismo do grofa Taaffeja, s katerim se sklicuje državni zbor na dan 4. decembra t. l.

Spravna komisija deželnega zbora Češkega dovršila je svoja obravnavanja o deželnem kulturnem svetu. Stvar pride sedaj pred deželni zbor in so poročevalcem izvolili dosedanjega poročevalca v spravnej komisiji, princa Lobkovic. Ali gotovo je — kakor smo že nedavno omenili — da zadeva ta ne bo rešena v tem zasedanju. Radi tega je „N. Fr. Presse“ jako huda na Mladočehe, češ, da so oni krivi, da se je stvar zavlekla. Ta list trdi, da je bilo postopanje Mladočehov pobalinsko. Seveda: Mladočehi naj bi bili kar vse privolili, kar so zahtevali Nemci, potem bi pa bilo njih postopanje vzgledno in možato. Le škoda, da imajo drugi ljudje vse drugače nazore o možatosti in vestnem vršenju poslanskih dolžnosti, nego židovska „N. Fr. Presse“. Ali v jezi svoje ne maha ta list samo po Mladočehih, ampak zasoli tudi dru. Riegru par prav gorkih, trdeč, da je vodja Staročehov igral kaj žalostno in obžalovanja vredno ulogo, ki je demonstrovala besede pesnika: vsaka krivica se na zemlji maščuje“. Prav ima „N. Fr. Presse“ trdeča, da je Rieger grešil in da je v hudih stiskah radi svojega greha. Tudi to je res, da je bil preprijenljiv; toda preprijenljiv ni bil proti Mladočehom — kakor trdi rečeni list — ampak proti onej stranki, katere glavno glasilo je „N. Fr. P.“ sama.

V deželnem zboru Češkem vtemeljeval je poslanec Bondy svoj predlog o napravi najkrajše zveze kralje-

pošteno sunem, da se je vse po sobi streslo; to je pa pomagalo. Zdaj bil sem že na pol vojaka. Slečem svojo suknjo in dá se mi neka modra majica, kojoj je vodnik moj „pluzo“ imenoval. V tej ti pa ne bo vročine, mislil sem si. Gumbov, ne! pravih duš je imela toliko, kakor imam jez gumbov pri telovniku. Ko se povsem zapnem, poiščem si še kapo. Tu pa ni bilo treba dosti iskati, podobne so si bili vse kakor krajcarji. Vodnik moj bil je že nestrpljiv, vrže mi kar eno v naročaj in hajd ž njo na glavo. Dasi se ne morem hvaliti s posebno tanjko glavo, bila je kapa vendar še preširoka; kajti zlezla mi je čez ušesa, da nesem mogel na noben način biti zadovoljen ž njo. A kaj se hoče, potrpeti se mora. Zdaj sem bil pa res napravljen za strašilo škodljivim ptičem. Naposled se moj vodnik naveliča tega popravljanja, zbere mi nekaj jermenov, žlico, šalo, vilice in druge „klajnikajten“, kakor je on to imenoval, če tudi sam nesem vedel, čemu mi vse to bo, in tudi ne, kako se po njihovo imenuje. Odpraviva se ter odrineva po nasprotni strani kakor sva gori prišla.

(Dolje prih.)

stva Češkega s Trstom. Predlog ta se glasi: „Visoki zbor naj sklene: Nalaga se deželnemu odboru, da stori potrebne korake pri c. kr. vladi v ta namen, da se prej ko prej popolni mreža državnih železnic s progama Divača-Loka-Celovec in Thalheim-Rottenmann. Načrt železnice čez Ture se zajedno odkloni. Predlog se izroči posebnej komisiji obstoječej iz 9 članov.

Iz govora poslanca Bondy-ja posnamemo: V maju t. l. pozval je deželni odbor Koroški mej drugimi tudi dež. odbor dežele Češke, kakor tudi vse trgovinske zbornice, da se posvetujejo ob vprašanju, kako bi se popolnila mreža državnih železnic do Trsta. Dne 28. t. m. bilo je posvetovanje pod predsedništvom deželnega glavarja Koroškega in se je sklenilo vlado naprositi, da pripozna gradnjo proge Divača-Loka in čez Karavanke do Celovca kot nujno in da začne takoj s predpripravami. Zastopniki Solnograške trgovinske zbornice so se pa potezali v državnem železniškem svetu za gradnjo železnice čez Ture proti zahodu. V državnem železniškem svetu ni bil nikdo proti železnici Divača-Loka, pač pa so bila različna menjenja, ali bi se podaljšanje gradilo čez Karavanke ali čez Ture. To je bil vzrok, da sem takoj povdarjal važnost železnice čez Karavanke za kraljestvo Češko in vsa avstrijsko državo“. Govornik pojašnjuje nadalje, da bi železnica čez Ture preko Solnograda v Monakovo služila le Južnej Nemčiji, katera že sedaj po Italiji izpodriva naše pivo, da to poslednje niti konkurirati ne more. In zato bi država naša potrosila kacic 30 milijonov. Istotako bi pretila nevarnost izvozu našega stekla. Koncem svojega češkega govora povdarjal je še poslanec Bondy, da se je tudi gorenje-avstrijski deželni zbor odločno izrekel za progo Divača-Loka čez Karavanke.

Kakor javlja „Tiroler Tagblatt“ spoznamo se se konservativci z vlado ob šolskem vprašanju. Sklene se posebna postava o šolskem nadzorstvu. V deželnem šolskem svetu Tirolskem bodo hováščina primerno zastopana.

Vnanje države.

„Bosnische Post“, katera je tolmač nazorov naše vlade, trdi, da bode pohod carjeviča ugodno uplival v zboljšanje odnošajev v zasedenih deželah. Sedaj so prepričani, da interesi Rusije do rečenih provincij neso sovražni, ker pripoznava, da Avstrija vrši svoj mandat v zasedenih deželah vestno in lojalno. Rečeni list konstatuje, da so interesi Rusije in Avstrije v Evropi in na balkanskem poluotoku paralelni, to je, da se ne križajo.

Dne 12. novembra sešla se je Srbska skupština. Predmete, o katerih bode obravnavala, smo že prijavi. Predsednikom skupštine bode najbrže izvoljen predsednik radikalnega kluba, Nikola Pasić. Podpredsednikoma pa tudi dva radikalca. Propala naprednjaška stranka je zastopana po jedinem nje voditelju Garašaninu. Mož je torej general brez armade. Kraljica Natalija predloži nekda skupštini posebno spomenico glede urenjenja nje odnošajev do kralja, nje sina.

Škof v Linu Doppelbauer je izdal pastirski list, s katerim priobčuje naj-novejšo encikliko papeževo in v katerem dolži italijansko vlado, da je zvezana s prostozidarstvom in da neprestano deluje nato, da bi zatrla katoliško cerkev.

Govori se, da se italijanski prestolonaslednik zaroči z najmlajšo sestro cesarja Viljema, princesinje Margarito.

DOPISI.

Z Opčin, 12. nov. 1890. (Izv. dopis.)

Nedavno radovali smo se pri veselici na Opčinah, katera je bila v korist „Godbenemu društvu“. Bili smo veselega srca in

v bratovski zvezi, da ni bilo navzočega, kateri ne bi si želel zopet kaj jednecega. Ravno isti večer sejalo se je mej raznimi govori in napitnicami iskrenih Slovencev seme narodnosti v vroča srca gorečih domoljubov, katero je padlo na tako rodovitna tla, da je v par mesecih, čeravno jesenskih, živahni kal pognalo. Iz te kali požene skoro mlado društvo z imenom „Bratno in pevsko društvo na Opčinah“ mlade koreninice, izpod hladne zimske odeje; iz teh koreninic pa vzrase prihodnje leto ravno deblo združenih domačinov, ki bode s časom donášalo koristni sad ubogemu okoličanu, trpečemu ob sinje „Adriji“. Hvalo moramo izreči ravno onim gospodom, kateri so zadnje veselico tako izvrstno uredili; želimo, da pride odbor novega društva — zborovanje je prihodnje nedeljo — v njih krepke roke, da se naše društvo trdno ustanovi. Naše ljudstvo, četudi ubogo, goji vedno veselje do napredka in ni ravno toli neomikano, kakor bi si kedo mislil, ampak le voditelj je treba; v dokaz temu sti prejšnje društvo sv. Nikodema in godbeno društvo. Le glej Nikodemarja, kako počasi, z mirno vestjo, po popoludanskej službi božje koraka k denarničarju, nesoč mu desetico v žepu, četudi težko prihranjeno; a dá jo vendar v svesti si podpore — sebi in svojim soudom. Pojdi zvečer pred Malalanovo hišo in videl bodeš delalce, ki se poté od zore do mraka, s kako trdno voljo se urijo v glasbi. Ali ni to veselje? Vstavi se v tihje noči, ko plava na nebu jasna luna, par minut pod oknom in poslušaj, kadar svirajo godci! Solza veselja se ti vtrne, četudi v srcu nosiš

Kragulja, ki kljuje srce

Od zore do mraka, od mraka do dne.

Kaj pa še le zdaj, ko osnovimo novo „Bratno in pevsko društvo“, kojega vrata bodo odprta vsakemu kmetiču, ki ima le količkaj čuta za narodnost svojo. Oj kako se že veselé, poleg njih švrti mladeniči in za njimi upapolna mladina, ki je dala slovo nedeljskim šolam. Tako združeni in vneti, mislim naši Openci še nikoli neso bili, kakor so ravno sedaj. No, sedaj je čas vgoden in lepa prilika, da urimo mladino. Le Vas, voditelji naši. Vas prosimo, da se potrudite — sebi v korist, narodu v slavo —, da nam osnujete društvo, nam prepotrebno. Zanamci naši spominjali se vas bodo hvaležno.

Obracam se do Vas, dragi Openci, pridite v nedeljo v obilnem številu k skupnem zborovanju in videli bodete s časom sad, katerega donášajo taka koristna društva. Združimo se in ne pozabimo gesla našega presv. cesarja: „Združenimi močmi!“ Geslo to nam bođi vodilo, in tako

Le naprej slovenski rod,

Le naprej slovenski zarod,

Le naprej, naprej mladina:

Tebe kliče domovina!

Na svidenje Openci! Srečen vspeh.

Lesovič.

Iz Doline, 10. novembra t. l. (Izv. dop.) V listu št. 86 dne 25. oktobra oglašil se je pod naslovom „Lahonsko resnicoljubje“ čitatelj naše „Edinosti“, ter nekoliko odgovoril obče znanemu dopisunu v listu „Mattino“ radi „neznosnega stanja“ v dekanjskeje županiji. Tiča se pozna po perji, „to pač je istinito. — Mi slutimo dobro, kdo da je dopisnik „Mattinov“; vsaj je nedavno temu ravno isti mož proti nekej osebi o istem predmetu in v istem zmislu govoril.

V pojasnenje stvari bodi na kratko rečeno, da je po vsem dopisu v „Mattino“ z dne 22. ter nadaljevanju dne 23. oktobra t. l. edino le razvidno, da se je hotel dotičnik maščevati nad občinskim odborom v Dekanih (Pasjivasi) in njega poglavarju g. Mahnič-u.

Neoziraje se na privatne podrobnosti omenimo le, da ni bila oseba dopisuna kompetentna kritikovati položaj slovenskih županij v Istriji, ker on — lahon — je le zato napisal ona sumničenja, da bi

ga njega lahonski pokrovitelji ob obalih Adrije pozvali v kako mastno službico.

Županija Dolinska, ki je jedna največjih za ono mesta Koperskega, in ona v Pasjivasi (Dekani) sti povsem zadovoljni se sedanjim občinskim odborom in njega načelnikom-nadžupanom. Doslej ni bilo slišati o nezadovoljnosti teh dveh, bratski zedinjenih županij. Obžalovati je le, da so vrli Pomjanci propali pri občinskih volitvah, da neso tudi oni že sedaj v zvezi z nami. Ker vsa pisarija „Mattinovega“ dopisnika ni družega, nego klic na pomoč v lastnej zadevi in na lastno korist, prav za prav ne bi trebalo odgovarjati na vsa grda sumničenja in drzno pačenje resnice. Ali nekoliko odgovora mu verdele privoščimo. Dobro poznan klevetnik hotel je kaliti čast slovenske naše županije trdeč, da ves občinski odbor, broječ 30 članov, z njega načelnikom — „illetterato podestà“ — vred, neso zmožni redno upravljati občine naše.

No, mi pa trdimo lahko vestjo, da je to grda laž, kar nam gotovo pritrdi vse predstoječe oblasti. Istina je, da se naša občina vzorno upravlja in da se z občinskimi premoženjem varčno in vestno gospodari. Da pa nema na čelu samih juristov ali družih „intelligentissime persone“, je povsem naravno in tudi treba ni. Vsaj je poznano, da občine, ležeče ob obalih Adrije, nemaajo posebnih dohodkov in pripomočkov, da bi mogle nameščati same učenjake svojimi glavarji in tajniki.

Torej ni drugače mogoče, nego da oskrbuje priproat, a primerno izobražen možak posle nadžupana. Uverjeni pa smo, da tudi občine, ki imajo celo vrsto dobro plačanih uradnikov, neso bolje upravljane, nego naša slovenska občina. Smešna je trditev rečenega dopisnika, kakor bi bile slovenske občine menenja, da tajnik zadošča svoje dolžnosti, da le deluje pri seji. Mi znamo dobro ceniti nalogo in dolžnosti naših občinskih tajnikov in veseli nas, da vstrežajo vsem zahtevam in da so zadovoljni se svojo plačo. Naš tajnik uvažuje položaj občine in vedoč, da občina nema posebnih dohodkov, kakor kaka mestna občina, zadovoljen je s tem, kar je, in si šteje v dolžnost braniti čast občine proti napadom, dohajajočim od ljudi, ki so slični „Mattinovemu“ dopisniku. Dopisnik je bil tudi — ako se ne motimo — svoječasn tajnik naše občine. Tedaj so bili naši odborniki z načelnikom vred sami modri in pametni možje; sedaj pa, ko več ne je naše občine kruh, so rečeni odborniki kar nakrat postali sami bebeci. Mož piše: „Con questo arbitrario procedere delle Rappresentanze comunali slave, che ogi se può dire chiaro e tondo, non sono capaci di amministrarsi da se, itd.; to je: občine slovenske neso zmožne same sebe upravljati. Kdo se ne smeje? Ali odpustimo mu, vsaj ne vé, kaj govori.

Tudi vsa predbacivanja „Mattinovega“ dopisnika našemu nadžupanu so smešna. G. Mahnič je vsem občanom jako čislana oseba, in ga obrekovanja sličnih ljudi niti ne more doseči. Glas „Mattinovega“ trobentača je glas upjočega v puščavi, kajti ne uvažujejo ga niti uradi v Trstu, niti v Poreču.

Da se rešimo lahonskega jarma, pa prosimo našega državnega poslanca, da v sporazumljenju se svojimi drugimi na to dela, da se osnuje v Dolini c. kr. okrajno sodišče in davkarski urad. To so iskrene želje našega slovenskega prebivalstva.

Z Vipavskega, 10. nov. t. l. (Izv. dop.)

Nedelje od sv. Luka sem zahvalne so nam nedelje, katere tu pa tam svečano praznujemo. Ako je ob takih zgodah pokanje možnarjev merilo više ali manje dobre letine, tako so imeli Štomažani pod Čavnou letos najboljšo letino, ker so tako pokali, da se je po vsej dolini odmevalo. Štomažani so pridni kakor mravlje. V malem razdoblju od 5 let sezidali so si novo lično cerkev, zgradili so šolo in pripravili vodovod najboljše podčavenske vode. Sedaj

jim je do tega da si pridobe samostalno duhovniško, Pomaknili so se v tem toliko, da že dve leti niso dali vinske bire g. župniku v Kamnje ter od dne do dne pričakujejo višega odloka o njih duhovno-pastirske samostalnosti.

No! Tudi drugi so se za male prideleke zahvalili: za male! Da si o tem duše ne ogrešim, naj govore številke. Vipavska je vinorodna; na to ime je povsod zapisana. O vinu Vipavec živi. Letos mu ne bode možno prehraniti se z vinskimi prihodki. Kdor je pridelal v navadnih letinah po 100 kvincev (60 bokalov) vina, pridelal ga je letos 8—10 hektolitrov. In to je že nekaj! Kdor je imel letos 15 hektov, imel je že dobro vino. Kdor je imel celo 20 hektov, je bogatin. Kdor je imel 30 hektov — taki so bili pa prav redko posijani — mislil si je: kdo smo mi! In vrlina? Res! vino meri se glede vrline z vini iz leta 1834., 1865. in 1887. ali vsa vrlina in vinska draginja ne more pokriti čezmeren pomanjkljaj množine. Z letošnjim vinskim prihodkom preživeli bi k večjemu 3 mesece; za ostalih 9 moramo se udolžiti. Ali kje? Trda se nam piše! Uvažaje naš nezno stan, sešli so se na poziv g. Angela Casagrande, Ajdovskega podžupana, dne 26. m. m. naši župani in podžupani pri Rebeku na Gorici, da bi se posvetovali, kako-li bi se tej občeni bedi odpomoglo. Ukrenili so visoko vlado prositi, da se nas usmili ter odkaže kako javno delo, da si ljudstvo kaj prisluži ter se tako preživi do prvih prihodnjih pridelkov. Bili le uslišani!

Kaj bodo počeli pa naši veleposestniki? Za nje ni zdravila; ni pomoči. Obupno gledajo v bližnjo bodočnost. — Ne dolgo temu klanjali smo se še svetemu pedagogičnemu pravilu: učiteljci treba — kakor učitelju — da je v šoli in zunaj šole uzornega vedenja. Glede učiteljcimamo par žalostnih slučajev. Tužna dolina!

Bila si svetá lepota,
Sedaj si jedna sirota!

Domače vesti.

Za nekatere naročnike pridejali smo denašnje številke rudeče listke. Potrebno se nam vidi opomniti gospode naročnike, da rudeče listke nikakor ni smeti smatrati kot žaljivo tirjanje ampak je le kot rahel opomin na dolžnosti naročnikov do nas. Mnogo naročnikov pri svojih obilnih poslih niti ne mislijo na zaostalo naročnino in jim je tak opomin le dobro došel. Torej brez zamere.

Upravništvo „Edinosti“.

Javen shod. Po inicijativi odbora političnega društva „Edinost“ bode drugo nedeljo, dne 23. t. m. ob 10. uri pred poludne v hôtelu „EVROPA“ javen shod, pri katerem se bode razgovarjalo o novejši užitninski meji in ljudskem štetju. Vstop dovoljen je vsakateremu. Slovenski rodoljubje v mestu in po okolici vabljeni so, da se v njih lastnem interesu udeleže tega shoda.

V slovo! Danes zapustil nas je — odidši v Pulj — neutrudno delujoči rodoljub g. dr. Konrad Janežič. Osobito bode društvo „Tržaški Sokol“ težko pogrešalo trudoljubivega bivšega tajnika svojega. Kdor pozna socialno in društveno življenje naše, ta vé, kake vrste mož je dr. Konrad Janežič. Mož ta ne pozna besedičenja in razgovorov, ko je treba delati ampak molče stori svojo dolžnost — dostokrat celo več nego dolžnost. Za kakovosti tega moža je značilen vzklje nečega odličnega Sokolaša mej govorom o zaslugah bivšega tajnika „Trž. Sokola“: Janežič je eden izmed istih srečnih, ki nemajo sovražnikov. Blagemu gosp. želimo vsa srečo v njega novem bivaliču ter izrekamo nado, da postane Puljcem to, kar je bil nam Tržačanom.

Za družbo sv. Cirila in Metoda darovala sta o priliki veselice „Veselic“

gospa Ivana Godina 50 kr. in g. Smrajec 40 kr. — Po krožečih pismih se je nabralo na Proseku 5 gld. — Istotako se je nabralo v Kranji gl. 4.90.

Za božičnico Rojanskega otroškega vrta nabralo se je na Janežičevem večeru 12 gld. — V isti namen nabralo se je v Podbrežji na Gorenjskem 8 gld.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Pri zadnjem odborovj seji nekega društva pri sv. Ivanu naložila se je nekaterikom globa 3 gld, ker se ne udeležujejo redno seji. Nekdo je sprožil misel, da bi se ta denar podaril Svetoivanskej podružnici sv. Cirila in Metoda, ali večina odbora ni bila za to. Rodoljub F. G. meneč, da sta s tem žaljena naša blagovestnika, daroval je rečenej podružnici 1 gld, z nado, da bi ista svetnika razsvetlila omenjeni odbor.

Tržaški mestni zbor imel je minolo sredo zvečer javno sejo. Na dnevnem redu bil je predlog mestne delegacije in župana Bazzonija, da se podeli prvemu magistratnemu predsedniku dr. Mojzesu Luzzatto častno meščanstvo. Odbornik dr. Dompieri je v daljšem govoru utemeljeval predlog poudarjajoč g. Luzzattija delovanje za občino v teku 25 let; trdil je mej družim, da je Luzzatto si pridobil velicnih zaslug za javno šolstvo ter je trajno ostal zvest „idealom“ italijanske narodnosti, postopal miroljubno do vseh strank ter si pridobil njih simpatije. — Mi bi dr. Dompieriju (ki je znan kot dober katoličan) lahko odvrnili, da je Luzzatto, kot Žid, si prizadeval, da vera iz šol izgine; sveta razpela, ki so nekaj krasila tržaške šole so v zadnjih bele vrane, odkar je vodja šolskemu odseku Abrahamovič Luzzatto; v občinskih šolah ne bode kmalu več niti božje, niti cesarske podobe; molitev pred šolo in po šoli se je opustila in, ako se v kakšnej javnej šoli katehet drzne moliti skupno z učenci, se mu ti rogajo in posmehujejo. Cvet italijanskih mestnih šol je zloglasna tržaška „mularija“, ki v hudobnosti presega vse meje. Po mestnih ulicah naletiš na majhne smrkovce z „španjoletom“ v ustih, ki ti tako možko preklinjajo Boga in svete obrede, da si ti lasje ježe na glavi. Vse to je pač sad Luzzattove šole, katero odbornik in verni katolik Dompieri toliko hvalisa. Ali to le mimogredé. Prezaslužnemu Mojzesu se je častno meščanstvo z velikim hrupom, in ropotom sodrge na galeriji zagotovilo in Trst je sedaj arečen, da mej svojimi častnimi udi šteje tudi Abrahamoviča dr. Mojzesa Luzzatta. La patria è con ciò salvata. — Odbornik g. Naldisek priporoča predsedništvu, da poskrbi za boljše razsvetljavo ulice Brajner v Kolonji. Poslanec g. I. Nabergoj stavi prašanje, zakaj je magistrat storil plačati nekemu posestniku na Opčinah 4 gld. 50 kr. za komisijonelne troške, v tem ko se drugim računam samo po en goldinar. Predsednik je obljubil, da se gledé obeh stvari potrebno ukrene. Obveljal je predlog 27 odbornikov, da se ustanovi mesto voditelja užitninskega urada z letno nagrado 4500 gld. Mesto bode najbrže podeljeno najbolj zaslužnej lahonskej kreaturi, kajti, kakor se vidi, je jako mastno. Ubogi občinar pa naj plačuje. Obravnavale so se tudi razne druge zadeve, mej kojimi se dovolé, kakor po navadi, nekatere svote, preračajoče proračun pri oddelku „raznih troškov“, „javnega šolstva“ in „vojaštva“ S tem se je seja zaključila.

Iz deželnega zbora Kranjskega Deželni odbor predlaga, da se mu naroči na to delati, da se za pouk grškega jezika določi slovenski jezik in da se na višjih razredih Ljubljanske in Novemške gimnazije postopno uvede slovenščina kot poučni jezik. Predlog so izročili upravnemu odseku.

Isterski deželni zbor so zaključili. Poročilo o zadnjih dveh sejah priobčimo prihodnjé.

Izvanredni občni zbor „Trž. podp. in bralnega društva“ se bodevršil na podlagi novih društv. pravil v smislu postave 30. marca 1888. jutri, v nedeljo, ob 3½

uri popoldne v društvenih prostorih, kamor se vabi vse čl. društvenike.

„Prva vrdejska pobožna družba kopališč“ vabi svoje častite ude v petek 21. novembra t. l. točno ob 8. uri zjutraj k sv. maši pri sv. Ivanu, potem ob 10. uri na 22. občni zbor v krémo g. Mijota pri (Rošati) hšt. 410. — Dnevni Red: 1. Pozdrav predsednika in poročilo o delovanju v letu. 2. Tajnik prebere račun od leta 1890. 3. Pregledovalec računov ima svoj govor. 4. Denarničar izkaže svoje delovanje v letu. 5. Posamezni predlogi. 6. Volitev novega odbora. ODBOR.

Don Pahor — preganjan? V tajnej seji Tržaškega mestnega zbora od dne 12. t. m. ukrenilo se je mej družim, da se povabi škofijski urad, da razpiše mesto kapelana v Trebčah. Čeprav je seja bila tajna, vendar se iredentarskemu „Indipendenteju“ zdi umestno pojasniti nekoliko povod tega ukrepa. V svojej številki od minolega četrtka ve lahonski list povedati pravi uzrok, zakaj se je dosedanji trebanski kaplan odpovedal svojemu mestu. Bil je namreč k temu prisiljen — horrible dictu! — „da un maestro comunale, arabiato panslavista“, koji mu je negda streigel po življenju!! Ako bi človek ne vedel, kako zvita lisica je omenjeni prečastni don Pahor, ter bi slepo verjel panslavskemu glasilu, menil bi brez dvojbe, da so učitelji v okolici res sami hudodelniki in okrutneži, ki ubogej duhovščini strežejo po življenju. Da pa temu ni tako, tega porok nam je don Pahor sam, čigar značajnost je že znana urbi et orbi, odkar zastopa ubogi peti okraj. Vera sama ga udi potrpežljivosti proti svojim „sovražnikom“; in te katoliške vere učenik je tudi don Pahor. Njemu pa to versko vodilo ne velja, kajti drugači bi se ne bil lotil najgršnega čina — ovađutva z namenom škoditi svojemu navideznemu nasprotniku. Torej ne odpuščanje in miroljubnost, ampak jeza in maščevanje so temu častitemu gospodu merodajne. In da si ohladi svoj gnjev, rajši je zapustil duhovniško, čije duševno nadzorstvo mu je bilo poverjeno; da se pa maščuje nad svojim nasprotnikom — občinskim učiteljem — zaletel se je k njegovim gospodarjem, da ga pri njih očrni ter spravi ob dobro ime, dobro vedoč, da je od njih odvisen ter da ga isti lahko kaznujejo. Ni čuda, da je dr. Spadoni koj jel zagovarjati kolego Pahorja ter je koj bil prepričan škodoželjnosti in panslavizma omenjenega učitelja. Pahorju so strašni gospodje koj obljubili, zadevo preštudirati ter potrebno ukreniti. Prečastni gospod bode tedaj maščevan — hudobni Lahoni bodo njega želji zadovoljili. Ali, ako ima še kaj moštva in značajnosti v sebi, vesel te zmage pač ne more biti. Mi častitamo lahonskej gospodi, da si je don Pahorja pridobila svojim vernim pristanicom, obžalujemo pa, da se tudi mej duhovščino naše škofije nahajajo enaki posebnosti, kateri s svojim nestalnim in nepremišljenim postopanjem sv. veri gotovo ne koristijo. Bog ve, ali ni za kulisami kak drugi čin, ki v še večje meri označuje Pahorjevo delovanje in nehanje?

„Lega Nazionale“ Kakor poročajo iz Dunaja je ministerski predsednik podpisal pravila novega šolskega društva za Lahe. V tržaškem Izraelu vlada veliko veselje in zbirke za novo društvo se dan na dan množé. Po smrti jednega papeža, voli se drugi — veli nek star pregovor. Po smrti nepozabne „Pro patrie“ vstaja sedaj nova „Lega“ ki bode vezala vse Lahe zabteva-joč od njih žrtev za šolske namene. Je-li Lahom potrebno enako društvo? Na to prašanje ni težko odgovoriti. Italijani na Primorskem in v Trentu imajo škarje in sukno v svojih rokah ter v šolskih stvarih sami odločujejo. Niti krivica, niti nevarnost jim od nikoder ne preti; vendar hočejo po sili imeti svoje šolsko društvo. „Lega“ tedaj postavno obstoji. Ali kakšen jej bode namen? Gotovo ne braniti propada laške narodnosti ob mejah, kojej ne preti nikaka nevarnost; pač pa širiti laški

jezik in vpliv na škodo Slovanom, odvrčati slovanske sinove od materinščine ter je pretvarjati v odpadnike in renegate, moriti v njih narodno sveto čut. To je namen nove Lege in to zlobno, duhomorno početje nazivajo Lahe „brambo svetih narodnih pravic“!

Sedaj bode menda zadovoljen. Kakor znano, obsodilo je okrajno sodišče onega zlikovca (italijanskega podanika), koji je onesnažil napis nad trgovino gosp. Ivana Preloga, na 14 dni zapora. Rečnemu junaku zdela se je kazen za tako malenkost — picolezza, je rek — prevelika ter je rekuriral. Pred par dnevi bila je vesel tega rekursa obravnava pri deželnem sodišču, katere rezultat je bil ta, da so mu prisodili mesto 14 dni, dva meseca težkega zapora. Sedaj bode menda zadovoljen. — O slovenskih napisih govorimo sicer na drugem mestu. Ali ne moremo si kaj, da ne bi še enkrat opomnili naših trgovcev in obrtnikov, da se takoj odzovejo svojej patrijotiškej dolžnosti. Kakor vidijo iz te obsodbe, ni se jim ničesar bati, kajti brani nas postava. Tudi drugi slučaj nam priča, da pridemo lahko do naših pravic, ako smo energični. Tiskarni našej hotel je magistrat delati ovire radi slovenskega napisa in naložil jej je, da sname že obešeno tablo. Ali vodja tiskarne postavil se je odločno po robu in tudi dosegl, da je magistrat umaknil svojo prepoved. — Le pogumno naprej, postava je na našej strani.

Vojaški beguni. Mestni magistrat vabi imenom 18 mladeničev, rojenih l. 1854. da se predstavijo vojaškemu naboru. Tički tičé že davno za črno-žolto mejo boječ se vojaške suknje in zabavljajoč naše državi.

Iz Kanala se nam piše: Bl. g. Anton Križnič, poveljnik naše vrle požarne straže in občinski svetovalec v Kanalu, kakor naš prijazen g. Josip Hönig, trgovec v Kanalu, imenovana sta častnim udom veteranske podružnice v Kanalu. Čestitamo!

Popravek. V poročilu o veselici v Skednju smo javili mej igralci tudi Valentina Vovka. Ta gospod nas prosi, da popravimo, da se on piše Vouk.

Občina, v kateri ni ljubezni. Nek američanski župnik se je poslavljaj od svojih župljanov. V dotičnem svojem govoru rekel je mej drugim: Jaz vas zapuščam in pravnič mi ni žal, da grem; kajti mej vami ni ljubezni. Prvič ne ljubite svojega župnika, kajti ako bi ga ljubili, bi mu plačali, kar ste že dve leti dolžni; drugič se ne ljubite mej seboj, kajti, ako bi se bolj ljubili, bi se tudi češče ženili in bi jaz pri porokah kaj več zaslužil; in tretjič, vas tudi Bog ne ljubi, kajti, ako bi vas Bog ljubil, bi vas pogostejše k sobi klical in bi jaz istotako s pogrebi kaj zaslužil.

„Slovanski svet“ prinaša v 21. številki naslednjo vsebino: Nevaren praecedens? — Narodnostni princip pa narodna avtonomija. (Konec.) — O Slovencih v Rusiji. — Ruske drobtinice. — Bratje med seboj. (Dalje.) — Dopis iz Trsta. — Pogled po slovanskem svetu: a) Slovenske dežele, b) Ostali slovanski svet. — Književnost.

Odlikovanje. Na razstavi vojnih potrebačin, ki je bila v Kolonji, pedelili so razstavljalcu šivalnih strojev „Singer“, gosp. Neidlingerju, najvišje odlikovanje, častni diplom.

Zajedno so podelili rečenej tvrdki častno darilo mesta Kolonjskega, obstoječe v srebernej medalji.

Dvojno to odlikovanje je povsem zasluženo, kajti originalni Singer-stroji res zaslužijo, da se jih odlikuje, ne samo glede na njih rabo v družini in v industriji, ampak tudi za potrebačine vojske.

Skoro vsi razstavljani stroji delovali so tam s parno silo in so brez zadržkov izdelovali najpraktičnejše stvari na začudenje občinstva.

Razstavljene stvari Neidlingerjeve privabile so obile ljudi na rečeno razstavo.

Tržno poročilo.

Cene se razumo, kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. do for	
Kava Mokka	100 K. 130.— 132.—	
Rio biser jako fina	— — — —	
Java	— — — —	
Santos fina	110.— 112.—	
srednja	104.— 106.—	
Guatemala	116.— 118.—	
Portorico	131.— 132.—	
San Jago de Cuba	136.— 137.—	
Ceylon plant. fina	133.— 136.—	
Java Malang. zelena	118.— 119.—	
Campinas	— — — —	
Rio oprana	— — — —	
fina	111.— 112.—	
srednja	106.— 107.—	
Cassia-ligne v zabojih	28.50 29.—	
Kaciov cvet	390.— 400.—	
Inger Bengal	22.— 24.—	
Papar Singapore	57.— 58.—	
Penang	49.— 50.—	
Batavia	51.— 52.—	
Piment Jamaika	34.— — —	
Petrolej ruski v sodih	100 K. 7.50 — —	
v zabojih	8.75 — —	
Ulje bombažno amerik.	32.— 34.—	
Lecce jedilno j. f. gar.	41.— 42.—	
dalmat. s certifikat.	44.— 45.—	
namizno M.S.A. j. f. gar.	53.— 54.—	
Aix Viergo	66.— 67.—	
fino	61.— 62.—	
Bočiči puljski	8.50 — —	
dalmat. s cert.	9.50 — —	
Smokve puljske v sodih	13.— — —	
v venci	18.— 19.—	
Limon Mesina	zaboj 5.50 — —	
Pomeranče Puljske	4.50 — —	
Mandji Bari I. a	100 K. 112.— — —	
dalm. I. a. s. cert.	108.— — —	
Pignoli	— — — —	
Riz italij. najljepši	21.50 — —	
srednji	20.— — —	
Rangoon extra	16.50 — —	
I. a. carinom	14.75 15.—	
II. a.	13.— — —	
Sultanine dobre vrsti	64.— 72.—	
Suh grozdje (opaša)	20.— 21.—	
Čibebe	27.— 28.—	
Šlaniki Yarmouth	13.— — —	
Polenske sredne velikosti	100 K. 37.— 38.—	
velike	34.— — —	
Sladkor centrifug. v vrečah	certifikat. 31.50 — —	
Fazol Coks	11.25 11.50	
Mandoloni	9.25 — —	
svetlorudeči	9.50 — —	
temnorudeči	— — — —	
bohinjski	10.50 — —	
kanarček	11.25 — —	
beli, veliki	10.50 — —	
zeleni, dolgi	9.50 — —	
okrogli	— — — —	
mesani, štajerski	8.— — —	
Maslo	83.— 85.—	
Seno konjsko	2.— 3.60	
volovsko	2.5 3.75	
Slama	2.— 3.—	

Dunajska borza

14. novembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	— — glđ 88.85
v srebru	88.95
Zlata renta	107.05
5% avstrijska renta	101.15
Delnice narodne banke	80.—
Kreditne delnice	305.—
London 10 lir sterlin	115.05
Francoški napoleondori	9 14 1/2
C. kr. cekini	5.46
Nemške marke	6.65

Javna zahvala

Podpisani odbor zahvaljuje se častitima igralcema Mariji Mozetičevi in Josipini Godinovej; deklamovalki, gospodični Gregoričevi, kakor tudi igralcem Lovru Sanciinu, Valentinu Vouku, Karlu Godinu, Antonu Pižonu in Lazaru Flegu, na njih blagohotnem sodelovanju pri naši veselici. Zajedno se zahvalujemo vsem spoštovanim podpirateljem in darovateljem, sploh vsem, ki so nas počastili se svojo navzočnostjo.

Škedenj, 13. novembra 1890.

Odbor društva „Vesela“

Trgovsk pomočnik

(22 let star) izučen v manufakturnem in speceriskem blagu, zmožen slovenskega, nemškega in nekoliko italijanskega jezika želi svoje mesto premeniti. Več pri upravnistvu lista. 2=3

Zdravnik za zobé

Fr. Dollereder

via Dogana št. 2 9-13
ordinuje od 9. do 5. ure.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Živic in družb. v Trstu

imajo v svojej zalogi, ulica Zonta št. 5, vsakovrstne stroje za kmetijstvo in vsako drugo rabo, kakor tudi vse za stroje potrebno. Posebno pripravljajo a e s a l k e (pumpe) za kalanje vode, pretakanje vina, gasenje požarev, škropljenje trt in drevja; cevi za vodovode in vsako drugo rabo izlitega in kovanega železa, svinca, kaučuka, lana; mlatilnice in čistilnice za žito, mrvilnice za koruzo, slamoreznice, stiskalnice in mastilnice za grozdje itd.

Prodajajo le iskušeno izvrstno vnanje in domače, garantirano blago po niskih cenah, ter je razpošiljajo prosto carine po deželah. 19

Stroje pri nas kupljene popravljamo kadar je potreba in priskrbimo za porabljenje njih delo, druge.

Schivitz & Comp.

Resno svarilo
do vseh, ki nima jo še police

bodisi glede pridobitve posejila, ali pa kot volilo svoje družini (polica je namreč iste vrednosti kot gotov denar), posebno ugodna za zadolžene hišne posestnike in posestnike zemljišč, ker ob priliki nonadejana smrti zaostali po izplačanju zavarovane glavnice zadobe posesestvo neobremenjeno; imenitna za novoporočence, ker je moči brezpogojno zavarovati zakonska in otroke; slednjič porabljava za kavcijo ali depot in pri trgovskih drugih v mejsebojno osiguranje.

Polica za zavarovanje na življenje je za vse slučaje najgotovješa, najvarnejša in najboljše naložitev kapitala in in jej je dati prednost pred vsemi hranilnicami. 1-25

Kako in s katerim načinom je najlažje dobiti to polico, pove ustmeno ali pismeno, povsem diskretno in brezplačno.

Assecuranz

Ober Inspektor „Klein“

Wien, II. Ob. Donaustrasse 59; 3-5 ure.
Brezplačna pojasnila v vseh hipotekarnih in zadevah osebnega kredita.

Equitable

zavarovalna družba na življenje združenih držav
120 Broadway, New-York.

Ustanovljena l. 1859 v edino svrhu, da sprejema zavarovanja na življenje. Koncesionirana za kraljestva in dežele zastopane v drž. zboru avstrijskem vsled prev. ministerske naredbe od dne 11. oktobra 1882 šte. 6499.

Skupna glavnica koncem l. 1889 glđ. 267,875.772
Od katere rezerva prebitek 4% „ 56,802.685
Stanje zavarovanj leta 1889 „ 1,577,541.665
Nova zavarovanja „ „ „ 438,160.250

Ves prebitek se razdeli mej zavarovan e ne da bi bili isti obvezani na slučajni povrat.

Equitable ima kot posebno jamstvo za avstrijske zavarovance poslojpe na Dunaji (Stoek im Eisenplatz) vredno gl. 1,300,000.

Equitable sprejema zavarovanja na sledeče kombinacije:

1. Proste tontine t. j., da zavarovaneu, plačujočemu skozi gotovo število let, ki se določi pri podpisani oglasila, ne izplača dotična letna dividenda, ampak ostane v posedstvu družbe in po preteklem določenem času se razdeli mej živče zavarovance. Ako umrje zavarovaneu kadarkoli poprej, dosegl je v korist svoje rodinini namen, kajti družba izplača tej vso zavarovalno svoto. Ako zavarovaneu pa živi do določenega časa, živa sam najboljše sad svoje opreznosti. Po tem načrtu zavarovanja sme se zavarovaneu po enem letu gibati povsod kamor mu drago in tudi v slučajih dvojoja, samoubojstva in sodnijske smrtne obsodbe izplača družba rodinini vso zavarovalno svoto in sicer to tudi po enem zavarovalnem letu. Izključeno je seveda vojaštvo v vojskineu času.

2. Polovične tontine te so jednake prostim, samo da je zavarovalnina nekoliko nižja in zavarovaneu prsto libanje, dvojoj samoubojstvo itd. stopi še-le s tretjim zavarovalnim letom v valjavo. — Obrok tontin znaša 10, 15 in 20 let.

3. Navadno zavarovanje na slučaj smrti z letno dividendo, katera se prične z drugim zavarovalnim letom in jo sme zavarovaneu sprejemati vsako leto, ali jo lahko pusti za pomnoženje zavarovalnega kapitala, pri tem slučajih se svota pomnoži skoraj za trikrat. Pri tem načrtu so zavarovalnina jednake istim polovičnih tontin. 6-10

Vsaka poizvedovanja radovoljno pojasnjuje

Generalni zastop za Primorsko, Dalmacijo, Kranjsko itd.
v Trstu pri Antonu Seacoz, trg sv. Ivana šte. 2 II. nadstropje.

CARLO PIRELLI

mejnarodni agent in speditér

Trst, Via Arsenale št. 2.

Oddaje listke za železnice in parobrode mornarjem in delalcem po niskih cenah in na vse kraje. 12-17

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.

JAKOB KLEMENC

trgovec 10-10

Via S. Antonio.

Ima v zalogi velik izbor raznovrstnega lepoga volnenega in druzega blaga za žensko obleko te se vedno nahaja v volikej množini izborne kotonine, baršuna, platna in fianele v raznih barvah. Dobé se bela zagrinjala vsake vrste in velikosti. Postreči more z najlepšimi namiznimi prtji, volnenimi robci, pledi in ženskimi ogrinjali. Na izbor ima možkih zavratnic in ovrataikov, in vsake vrsti avilnih dežnikov. V obilnej meri se dobi za gospe vsakere preproge in lišpa za plese in ženitve in to vedno nove, moderno in nezalazano blago Vsaka naročba na deželo [po obrazcih ali muštrih] se izvrši hitro in točno ter lahko nekateri vrsti blaga brez daca na deželo pošlje. Svilnato hlago je vedno naj-novejšega izdoika; avilnate trakove vsake velikosti za plese, ali za nagrobne vence, kakor tudi zlato in srebrno franžo se dobe na izbor. Ima za slovenska društva trobojne svilnate trakove, v raznej širokosti. Ravnokar prispele nove jopice iz trikota za ženske. Za obilno naročbo se priporoča vsem p n. domačinom, da ga pogostoma z naročili počastijo.

AVGUST BRUNNER

TRST
Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolovnica Die Maschine-Fabrik und Eisengiesserei von August Brunner
August Brunner
übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPEN, GITTER, SAULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN.
Nach dem Inlande zollfrei.
Za notranje dežele prosto carine.
Telefon št. 291. 9-12

Kôtranove sladčice

katero izdeluje lekarničar

PRENDINI v Trstu

Telefon št. 331. 3-30

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norvedškega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva.

Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se, proživojo in prebavijo ter se prodajajo po prav nizke cení. Da se ogne ponarejanju na enoj plati vdobljeno ime izdelovatelja Prendinija in na drugoj besedo Cntrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v skatljicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v družih deželah.

KREMSKI ZENOF

svežeskuhan, najfinejši, sodček za poskušnjo á 1 glđ. — sodček 5 kil 2 glđ. 40 kr., sodček 3/4 kila 1 glđ. 60 kr., 12 kilo 4 glđ. 50 kr; zenof za za ženske, sladak in mil 2 3/4 kila 2 glđ. — na debelo razpošilja najcenejše

E. Michel,

5 4 tovarnar zenofa
Krems, Nižje-Avstrijsko.

Riccardo Dinelli

Via S. Lazzaro št. 15, Trst.

Zaloga alabastra vsake kvalitete in oblike.

Tovarna za gips

različnih vrst na drobno in debelo. Izdeluje kipe iz gipsa po niskih cenah. 42-48

Vozni listi in tovarni listi v Ameriko.

Kraljevski belgijaki poštni parobrod „RED STEARN LINIE“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesionovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na vprašanja odgovarja točno: koncesionovani zastop 38-42

Ludwig Wielich

na Dunaju, IV Weyringergasse 17, ali pri

Josip-u Strasser-u

Speditionsbureau für die k. k. Staatsbahnen in Innsbruck.

Tiskarna Dolenc v Trstu

izdeluje vsakovrstna tipografska dela, kakor: priporočnice, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, ustopenice, zaključne račune (bilance), ročiščenike, cenike, polnomoči, jestvenike, carska pisma, naznanila, izpovedne listke itd., — vse ukusno in po cení.

Tiskarna prodaja nastopne slovenske knjige, kakor: „Kmetijsko berilo“ po 40 nč., trdo vezano 60 nč.; „Sodni obrasci“ po 20 nč.; „Viljem Tell“ po 40 nč.; „Ljudmila“ po 20 nč.; „Filip“ po 20 nč.; „Antigona“ po 20 nč.; „Trst in okolica“ po 30 nč.; „Pjesma o zvonu“ po 20 nč.; „Istra“ po 20 nč.; Postava o „črnej vojski“ po 5 nč.

Ima v zalogi vse potrebne tiskovine in knjige za župne urade.

Tiskarna Dolenc v Trstu